

Tisztelt Megemlékezők! Hölgyeim és Uraim!

Egy hazugságokra és embertelenségre épülő korban nincs nagyobb hősiesség, mint foggal-körömmel ragaszkodni az igazsághoz és emberséghez. Bruszniai Árpád is ezt tette. Ő, aki tehetséges klasszika-filológusként csendes és bölcs, mégis bátor szavakkal állt ki a szabadság és a tisztesség mellett, nem vágyott a mártírszerepre. Sorsszerűen beteljesedő végzete mégis elkerülhetetlen volt. A 20. század világrendjét megrengető magyar forradalomban vállalt szerepéért őt is halálra ítélték a szovjet tankokkal uralomra segített kommunista bábrendszer megvetésre méltó cinikus hazai helytartói.

Mai ésszel nehéz felfogni, hogy a hatalom birtokosainak milyen mérhetetlen romlottsága kellett ahhoz, hogy elvegyék az életét egy olyan embernek, aki nem követett el bűnt. Aki nemhogy nem tört senki életére, de aki higgadt érveléssel maga állta útját annak, hogy bántódása essen azoknak az ávosoknak, akik 1956-ban is gondolkodás nélkül készek voltak fegyvert fogni saját honfitársaikra.

Bruszniai Árpád tanárként és hívő keresztény emberként az élet és az emberi méltóság tiszteletét mindennél előrébb való értéknek tekintette. Erkölcsi tartása és a polgári értékrenden nyugvó humanizmusa sokak számára jelentett példát. Ennek is köszönhető, hogy 1956. október 26-án a Veszprém megyei Forradalmi Tanács elnökhelyettesévé választották. A forradalom helyi vezetőjeként erélyesen fellépett minden önbíráskodás és vérontás ellen. A jövőt nem a romlásban, hanem a szabad Magyarország felépítésében látta. Nem fegyverrel harcolt, hanem a jó szó, az emberi tisztesség erejével. Igaza volt, igaza lett, bár életével fizetett érte. Gyilkosai hiába akarták háromszorosan is megölni: a hamis vád rágalmaival, a halálbüntetésre súlyosbított ítélettel és végül a feledésre szánt jeltelen sírral. Háromszoros igyekezetük sem ért semmit: Bruszniai Árpád igazára mártírsorsa tett örök pecsétet.

Idézzük most magunk elé a tudós tanár alakját – akit 1958. január 9-e fagyos hajnalán szeretett felesége és kislánya örök időkre elveszített –, amint ott áll a bitófa alatt, nemzeti himnuszunk sorait énekelve.

„Isten, áldd meg a magyart...”

Alighanem dicső és sokra hivatott az a nemzet, amely ilyen fiakat tudhat magáénak. Bruszniai Árpád méltán lehet a ma élő és a jövőben születendő szabadságszerető honfitársaink példaképe.

Emléke legyen áldott!

Budapest, 2015. január 09.

Áder János